

Styrelsens förslag till årsmötet: sammanhållen elitorganisation

Förslag:

RS / SOK föreslår att årsmötet 2025 beslutar

att motionen anses besvarad mot bakgrund av styrelsens yttrande

Riksidrottsstyrelsens utlåtande / styrelsen för Sveriges Olympiska Kommittés utlåtande

Riksidrottsstyrelsen (RS) / Styrelsen för Sveriges Olympiska Kommitté (SOK) tackar för motionen.

Vi välkomnar det starka engagemanget för elitidrotten, såväl olympisk som icke olympisk, som motionärerna visar. Styrelserna delar vidare uppfattningen om att det behövs en ökad tydlighet kring svensk elitidrott.

Det är positivt att motionen ställs både till SOK:s årsmöte och till RF-stämman, då de gemensamma resurserna och stödet till specialidrottsförbund (SF) och elitaktiva ska nyttjas så effektivt som möjligt. Beredningen av motionen har gjorts i samråd mellan RS och SOK:s styrelse.

Konkurrenskraftig elitidrott bedrivs i stor omfattning via SF. Därtill finns SOK, Sveriges Paralympiska Kommitté (SPK) och Riksidrottsförbundet (RF) som ansvarar och stödjer inom sina respektive roller, ansvarsområden och definitioner:

- SOK som ansvarar för prestationsutveckling samt förberedelser och genomförande av olympiska spel.
- SPK som har motsvarande uppdrag för Paralympics.
- RF stödjer elitidrotten ekonomiskt och operativt, inklusive de icke-olympiska idrotterna och framför allt genom RF:s utvecklingscentrum på Bosön.

Sedan 2021 finns också samverkansprojektet Elitidrott 2030, som beskrivs mer ingående här nedan.

Elitidrott 2030 – samverkansprojektets mål och ingångsvärden

Den gemensamma satsningen Elitidrott 2030 mellan SOK, SPK och RF har utvecklats sedan årsmötes- respektive stämmobesluten i april och maj 2021 med sikte mot 2030.

Sedan projektet startades har – i korthet – följande hänt:

- 2022: Analyser av svensk elitidrotts nuläge, kapacitet och utmaningar, bland annat producerades en rapport om olympiers socioekonomiska situation. En film och en slogan togs också fram för att sätta ljuset på elitidrotten: Sverige vinner på att Sverige vinner.
- 2023: Beslut fattades att omallokera resurser, arbetskraft och tid till kandidaturen för OS och Paralympics 2030. Beslut fattades också att de utmaningar och möjligheter som identifierats inom Elitidrott 2030 ständigt skulle adresseras inom ramen för de möten som skedde med politik och näringsliv under processen, allt för att kunna bygga vidare på detta i det fall kandidaturen skulle avslutas. I november 2023 meddelade Internationella Olympiska Kommittén (IOK) att Sverige inte var aktuell som arrangör för spelen 2030. Under hösten rekryterades en ny projektledare för Elitidrott 2030, Tommy Eliasson Winter, sedan företrädaren slutat.
- 2024: I januari 2024 flyttades fokus omgående från den avslutade kandidaturen till arbetet med Elitidrott 2030 och en tydligare styrning och arbetsmodell för projektet togs fram.

Elitidrott 2030 leds av en gemensam styrgrupp med ordförande samt en ytterligare ledamot från respektive styrelse från SOK, SPK och RF. Därutöver finns en samverkansgrupp med de tre generalsekreterarna för SOK, SPK och RF som leder det operativa arbetet, samt en gemensam projektledare som ska driva *Elitidrott 2030* framåt. Projektledaren leder en projektgrupp som består av de tre organisationernas elitidrottschefer (eller motsvarande).

Verksamhetsplanen, som togs fram under hösten 2023 och som gäller för 2024–2025, bygger på en rad förbättringsåtgärder som listats i åtta specificerade steg (länk till verksamhetsplanen på RF:s hemsida). Av dessa åtta punkter har styrgruppen beslutat att lägga fokus på fyra utpekade områden:

1. Finansiering och trygghetssystem
2. Prestationscenter
3. Dubbla karriärer
4. Samarbete resursteam

Finansiering och trygghetssystem

Under hösten 2024 arbetades "idrottsrörelsens kravlista" fram, som beskriver utmaningar som det offentliga behöver hjälpa till att lösa. I samband med ett möte med de idrottspolitiska talespersonerna överlämnades dokumentet med rubriken "Tre åtgärder för svensk elitidrotts framtid".

De tre åtgärderna är:

- Inkluderande socialförsäkringssystem
- Statliga stipendier för elitidrottare
- Ökade resurser 100+100 miljoner kronor

I samband med Idrottsgalan 2025 kommunicerades dessa tre åtgärder i en debattartikel i Aftonbladet. Påverkansarbetet mot beslutfattare samt opinionsbildning mot allmänhet fortsätter under 2025.

Påverkansarbetet har kraftigt intensifierats under det senaste året och med en tydlig agenda. Precis som motionärerna skriver så finns en betydligt större vilja från beslutsfattare att "kunna prata elitidrott". Genom att driva frågan om elitidrottarens livsvillkor i extern kommunikation och i dialog med regering och oppositionspartier har vi fått ett bra medialt genomslag och bekräftelse på att kunskapen om elitidrottens och de enskilda elitidrottarnas situation har ökat hos beslutsfattare. Tillsammans med företrädare för de politiska partierna diskuteras nu lösningar framåt för ett mer inkluderande socialförsäkringssystem, möjligheten till statliga stipendier för elitidrottare och nya resurser till elitidrotten.

Inom det kommersiella området tog SOK och SPK under våren 2024 fram ett nytt koncept. Konceptet heter *Podiet* och är ett samarbete mellan olympisk och paralympisk toppidrott och svenskt näringsliv med ambitionen att skapa en olympisk och paralympisk fond vars avkastning ska säkerställa resurser och insatser för dagens och framtidens elitidrottare.

Podiet tar avstamp i de positiva effekter som blågula insatser, på OS och Paralympics, har. Det handlar om att inspirera barn och unga till rörelse, bidra till nationell gemenskap samt en stärkt Sverigebild, tre områden där vi identifierat ett behov i Sverige idag.

Före OS i Paris presenterades Podiet för ett 20-tal av Sveriges främsta ledare inom svenskt näringsliv. I samband med Almedalen skedde också en rad möten med näringsliv och politiker. Under hösten 2024 har möten genomförts med ett 20-tal företag och det första avtalet är signerat och fler är på ingång.

Förstärkta elitidrottsmiljöer

Våren 2024 kom, den av regeringen beställda, rapporten om den svenska elitidrottens hållbarhet och konkurrenskraft. Slutsatserna i rapporten, som producerades av Centrum för idrottsforskning, var i delar i linje med de analyser som idrottsrörelsen själva identifierat 2022.

Till gagn för elitidrottare och medlemsförbund har vi därför avancerat i arbetet med att stärka, det vi just nu kallar prestationscenter runt om i landet. Ett inriktningsbeslut har fattats att utse Dala Sports Academy (DSA) och Malmö Idrottsakademi (MIA) till "Prestationscenter". Detta är ett pilotprojekt för ett långsiktigt stöd och samarbete. Förhoppningen är att i nästa steg ta motsvarande inriktningsbeslut avseende fler elitidrottsmiljöer.

Dubbla karriärer

Dubbla karriärer är en central fråga för att få fler idrottare att våga och kunna satsa längre på sin elitkarriär. Sedan många decennier finns ett välutvecklat system för dubbla karriärer på gymnasienivå med RIG och NIU. RF har under flera år utvecklat RIU och EVL.

En pågående dialog med Försvarsmakten har resulterat i att det genomförs pilotverksamhet med *idrottsvärnplikt* på regementet i Falun. Idrottsvärnplikt skapar nya förutsättningar för unga att kombinera idrott och värnplikt och är i en förlängning en del av arbetet med dubbla karriärer. Förhoppningen är att i nästa steg utvidga modellen med idrottsvärnplikt till att omfatta fler orter och idrotter.

Inom ramen för Sveriges Olympiska Akademi (ett samarbete mellan SOK, Handelshögskolan, KTH och KI) har också en avsiktsförklaring om samarbete skrivits mellan SOA och Försvarsmakten. Ett arbete som sker tillsammans med SPK, RF och akademierna.

Operativ samverkan / samarbete resursteam

Under 2024 har den operativa samordningen mellan SOK, SPK och RF stärkts inom flera områden. Det sker löpande en samordning och dialog mellan bland annat resurspersoner, kommunikatörer och kring det internationella samarbetet för att optimera insatser för aktiva och svensk elitidrott. Samordningen mellan ordförande och generalsekreterare sker idag också löpande, både inom och utanför ramen för Elitidrott 2030.

Förutom den stärkta operativa samverkan som redan påbörjats mellan resursteamerna, ska Elitidrott 2030 göra en förstudie om hur vi tillsammans kan optimera användningen av tillgängliga resurser och arbeta smartare tillsammans.

Andra exempel på stärkt samverkan och samarbete för elitidrottens bästa är:

- Nätverksgrupper för uthållighetsidrotter respektive lagbollidrotter som anordnas av SOK, SPK och RF.
- Det nya digitala kalendarier som samordnar och samlar de tre organisationernas utbildningar, mötesplatser och andra aktiviteter med koppling till elitidrott.
- I april 2025 står *Elitidrott 2030* för första gången som avsändare för en elitidrottskonferens på Bosön i Stockholm.
- Nyhetsbrevet som sedan våren 2024 skickas från Elitidrott 2030 till sportchefer, förbundskaptener, chefstjänstepersoner och förtroendevalda i SF och till RF-SISU distrikt. Nyhetsbrevet syftar till att hålla idrottsrörelsen uppdaterad och underlätta delaktighet i arbetet.

En styrka med *Elitidrott 2030* är att vi enats om tydliga mål och prioriterade utvecklingsområden. Det är en grund som krävs för att lyckas med ett förändringsarbete. Det är strategiska förflyttningar vi vill åstadkomma, men strategiska förflyttningar tar tid.

En utmaning som det gemensamma arbetet stöter på är att det är tre olika kulturer och tre olika uppdrag som möts mellan SOK, SPK och RF. Olika synsätt och arbetssätt som blir som tydligast när det visionära ska bli konkret vardag. Men redan nu ser vi ett avsevärt ökat samspel mellan medarbetarna i de tre organisationerna och större förståelse och flexibilitet för de ibland skiftande arbetssätten.

Samtidigt är det helt centralt och väldigt viktigt att påpeka att rätt organisation ska göra rätt sak. Vi kommer inte att komma snabbare fram om alla tre organisationerna ska involveras i allt som rör svensk idrott. Framåt är det därför viktigt att *Elitidrott 2030* samarbetar kring frågor där vi blir starkare tillsammans och att övriga frågor hanteras av den organisation som har bäst kompetens för uppdraget.

Elitidrott 2030 – fortsatt arbete

Elitidrott 2030 har siktet just mot 2030. Flera av förbättringsområdena kräver tid och är resurskrävande för att åstadkomma förflyttningar. Det finns en förståelse för att motionärerna önskar se en snabbare takt, men omständigheterna kräver långsiktighet och uthållighet. Dessutom kräver arbetet med kandidaturen för OS och Paralympics stort engagemang från samtliga vilket påverkat framfarten i *Elitidrott 2030*.

Under våren har SOK och SPK också kommunicerat att organisationerna har påbörjat en förutsättningslös utredning för att se om de två elitorganisationerna i framtiden borde arbeta som en organisation. Det är en utredning som kommer kräva tid och resurser.

Den utredning som motionärerna föreslår skulle kräva en omprioritering av resurser och därmed minska möjligheterna att ta steg framåt i *Elitidrott 2030* och tempot kommer sannolikt att minska. På liknande sätt kommer resurser som skulle kunna fokusera på att etablera och utveckla de prestationscentra som nämns ovan och förbättringsarbetet för den sociala situationen för elitidrottare i stället behöva användas till utredningen.

Vi har lärdomar i närtid från kandidaturen för OS och Paralympics 2030, då vi fick arbeta lågintensivt med *Elitidrott 2030* för att kunna hantera hela vardagen och en kandidatur samtidigt. En utredning som motionärerna föreslår skulle fördröja *Elitidrott 2030* på ett liknande sätt igen.

Vi är dock ödmjuka kring att kommunikationen och tydligheten kring framstegen som görs inom ramen för *Elitidrott 2030* måste bli tydligare och nå alla specialidrottsförbund, så att alla kan känna kraften i förflyttningen. En fördjupning kring allt det arbete som gjorts 2024 går att läsa i *Elitidrott 2030:s* verksamhetsrapport (se bifogad handling "Verksamhetsrapport *Elitidrott 2030*").

Med tanke på motionens syfte att stärka svensk elitidrott ur ett internationellt perspektiv genom en sammanhållen elitorganisation, samt det som nämnts ovan, anser styrelserna att motionen är besvarad.

Styrelserna önskar därför fortsätta arbetet inom det påbörjade samverkansprojektet *Elitidrott 2030*.

Det är också viktigt att SOK och SPK kan slutföra den påbörjade förutsättningslösa utredningen mellan de två organisationerna.